

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan toimintakertomus 2009 - 2012

Neuvottelukunnan asettaminen

Maa- ja metsätalousministeriö asetti vuonna 2004 työryhmän laatimaan tuotantoeläinten hyvinvointistrategiaa. Muistiossaan (MMM 2006:20) 31.7.2006 työryhmä ehdotti mm. eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan perustamista. Valtioneuvosto antoi 13.5.2009 asetuksen tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan perustamisesta. Neuvottelukunnan tavoitteena on edistää tuotantoeläinten hyvinvoinnin laaja-alaista kehittämistä sekä toimijoiden välistä yhteistyötä. Neuvottelukunnan tehtävänä on:

- 1) seurata ja arvioida tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehitystä ja tehdä ehdotuksia hyvinvoinnin pitkäjänteiseksi kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja merkittävistä tuotantoeläinten hyvinvointia koskevista hankkeista ja esityksistä;
- 2) tukea ja edistää viranomaisten ja muiden toimijoiden välistä yhteistyötä tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi;
- 3) edistää tuotantoeläinten hyvinvoinnin merkitystä ja arvostusta yhteiskunnassa; sekä
- 4) suorittaa muut neuvottelukunnan toimialaan kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön määräämät tehtävät.

Neuvottelukunta on kokoonpanoltaan laajapohjainen. Siinä ovat edustettuina keskeisimmät tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvät tahot pellolta pöytään -periaatteella tuottajista kuluttajiin. Neuvottelukunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla tunnetusti kokeneita tuotantoeläimien hyvinvointia ja erilaisia tuotantoeläinten pitomuotoja tuntevia. Neuvottelukuntaan kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 15 muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Lisäksi neuvottelukunta kuulee asiantuntijoina eri alojen käytännön toimijoita.

Valtioneuvosto asetti 19.11.2009 neuvottelukunnan toimikaudeksi 1.12.2009-30.11.2012. Neuvottelukuntaan asetettiin seuraavat henkilöt:

Hannu Saloniemi, puheenjohtaja, professori emeritus, (varapj. Pirjo Kortnesniemi, Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry)

Maataloustuotanto:

Vuokko Puurula, (Sami Kilpeläinen) Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
Kjell-Göran Paxall, (Fredrik Ström) Svenska lantbruksproducenternas centralförbund

Yhteiskuntatieteellinen tutkimus:

Saara Kupsala, Joensuun yliopisto (Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi)

Taloudellinen tutkimus:

Jarkko Niemi, Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT (Matti Ylätalo, Helsingin yliopisto)

Tuotantoeläinten hyvinvointia koskeva tutkimus:

Anna Valros, Helsingin yliopisto /Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus (Jaakko Mononen, Kuopion yliopisto)

Tuotantoeläinten pitoon liittyvä etiikka:

Outi Vainio-Kivinen, Helsingin yliopisto (Kreetta Ranki, Turun yliopisto)

Maa- ja metsätalousministeriö:

Matti Aho (Riitta Heinonen), Maa- ja metsätalousministeriö

Elintarviketurvallisuusvirasto:

Jaana Husu-Kallio (Jaana Mikkola), Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomainen:

Hanna Lounela, Oulun lääninhallitus (Aila Rauatmaa, Kainuun maakuntayhtymä)

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö:

Henri Pätsi (Helinä Ylisirniö), Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

Salla Tuomivaara, Eläinsuojeluliitto Animalia ry (Riikka Suominen, Helsingin eläinsuojeluyhdistys ry)

Maataloustuottajille annettava neuvonta:

Sanna Nokka (Juho Kyntäjä), ProAgrian Keskusten Liitto ry

Elintarviketeollisuus:

Elias Jukola, LSO Foods Oy (Tuomas Herva, Atria Oy)

Vähittäiskauppa:

Ilkka Nieminen (Merja Söderström), Päivittäistavara-kauppa ry

Kuluttajat: Annikka Marniemi (Sinikka Turunen), Suomen Kuluttajaliitto ry.

Neuvottelukunnan sihteeriksi maa- ja metsätalousministeriö kutsui Eläinten hyvinvointikeskuksen johtajan, aluksi ELT Laura Hännisen ja vuodesta 2010 FT Satu Raussin. Myöhemmin Eläinten hyvinvointikeskuksen tiedottaja Tiina Kauppinen (sijaisenaan Reeta Törne) on osallistunut kokouksiin.

Neuvottelukunnan toimikauden kuluessa siitä ovat eroneet muihin tehtäviin siirtymisen vuoksi jäsenet Puurula, Aho, Husu-Kallio ja Pätsi sekä varajäsenet Kyntäjä, Ström ja Turunen. Uusiksi jäseniksi tai varajäseniksi on Valtioneuvosto nimennyt seuraavat: verksamhetsledare Jonas Laxåback, SLC, eläinlääkäri Leena Suojala, MTK, Juha Beurling, Suomen Kuluttajaliitto ry. Muiden eronneiden tilalla ovat toimikauden lopussa toimineet ao. varajäsenet.

Kokoukset

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on kokoontunut toimikautensa aikana 17 kertaa. Kokousten pöytäkirjat ovat luettavissa maa- ja metsätalousministeriön verkkosivulla <http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/elaimet/tehvnk.html>, jossa on

Julkaistu myös neuvottelukunnan kannanotot suomeksi, ruotsiksi ja osittain myös englanniksi. Neuvottelukunnan päätöksistä ja kannanotoista on tiedotettu säännöllisesti Eläinten hyvinvointikeskuksen verkkosivuilla <http://elaintenhyvinvointikeskus.edublogs.org>. Neuvottelukunnan tavoite julkaista kannanotot englanninkielisenä europalaisen eläinten hyvinvointineuvottelukuntien tai vastaavien toimielinten puheenjohtajien yhteiselimen European Forum of Animal Welfare Councils kotisivuilla <http://www.eurofawc.com/home/> ole kuitenkin toteutunut. Neuvottelukunnan puheenjohtaja on osallistunut EuroFAWC:n kokoukseen kolmasti 2010-2012 ja informoinut kokouksista neuvottelukuntaa.

Maa- ja metsätalousministeriön edustaja on useissa kokouksissa informoinut neuvottelukuntaa meneillään olevista säädösvalmisteluista ja erityisesti EU:ssa esillä olevista tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvistä asioista. Sihteeri on välittänyt neuvottelukunnalle tietoja ajankohtaisten kansainvälisten kokousten ja kongressien tuloksista.

Neuvottelukunta on asioita käsitellessään kuullut seuraavia ulkopuolisia asiantuntijoita: VTT Birgitta Wahlberg, Åbo Akademi, eläinlääkintöylitarkastaja Tiina Pullola, MMM, toiminnanjohtaja Kati Pulli, Eläinsuojeluliitto Animalia ry, toiminnanjohtaja Tuula Dahlman, Suomen turkiseläinten kasvattajien liitto ry, ELL Sari Salminen, Evira, toimitusjohtaja Antti Lauslahti, Reilua.fi Oy, ELL Pia Venneström, Evira sekä ELL Eija Kaukonen, HK Agri Oy.

Neuvottelukunnan käsittelemät asiat

Aloituskokouksessaan 9.12.2009 neuvottelukunta kuuli ministeri Sirkka-Liisa Anttilan terveiset neuvottelukunnan työskentelyyn. Hän toivoi neuvottelukunnan käsittelevän sekä ajankohtaisia asioita että yhteiskunnallisesti tärkeitä asioita, joilla on merkittävä vaikutus eläinten hyvinvointiin. Näkökulman toivotaan olevan laaja-alainen, jotta MMM voi käyttää niitä hyödyksi lainsäädännön valmistelussa.

Osastopäällikkö Matti Aho antoi ministerin terveisinä seuraavia tehtäviä:

- velvoite seurata ja arvioida tuotantoeläinten hv-kehitystä yhteiskunnassa
- tehdä ehdotuksia tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehittämiseksi
- ottaa kantaa eläinten hyvinvointia koskeviin säädösehdotuksiin ja aloitteisiin
- olla viranomaisten ja toimijoiden yhteistyöelin hyvinvointiasioissa tavoitteena löytää neuvottelukunnasta laajapohjaisia yhteisiä käsityksiä
- tuotantoeläinten hyvinvoinnin tietoisuuden ja arvostuksen merkityksen lisääminen yhteiskunnassa.

Neuvottelukunta totesi tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvien asioiden tilanteen vuoden 2009 lopussa seuraavasti: uusi eläinlääkintähuoltolaki astuu voimaan 2011 ja sisältää merkittäviä parannuksia ja voimavarojen lisäystä eläinsuojelulain valvontaan, Evira toimii aktiivisesti eläinten hyvinvointiasioissa, Eläinten hyvinvointikeskus on perustettu, Suomen Eläinlääkäriliitto on aktivoitunut eläinten hyvinvointiasioissa, eläinten hyvinvoinnin tutkimus on myös Suomessa runsasta (professori,

tutkijakoulu, MMM:n tutkimusrahoituksen painopistealue) ja eläinten hyvinvointi huomioidaan eläinten terveydenhuoltotyön osana kotieläintiloilla.

Aloituskokouksessa todettiin myös tarve saada kansallinen **eläinten hyvinvointia koskeva raportti**. Neuvottelukunta käsitteli raportin perusteita useassa kokouksessa, ja raportin laati tehtävänsä mukaisesti Eläinten hyvinvointikeskus. Raportti julkaistiin toukokuussa 2012

http://elaintenhyvinvointikeskus.edublogs.org/files/2012/02/EHV_raportti_valmis_16.5.2012-27hf7uk.pdf.

Neuvottelukunta on käsitellyt useissa kokouksissa **eläinten hyvinvoinnin määritelmää**. 26.2.2010 se totesi: ”Eläimen hyvinvointi on eläinyksilöllä oleva ominaisuus, jonka keskeinen perusta on eläimen kokemus ja sen kyky sopeutua. Eläimen hyvinvointi on dynaaminen, ajassa ja paikassa elävä prosessi, jota ei voi määritellä yksittäisen asian kautta. Hyvinvointi ei ole tarkkarajainen kyllä tai ei ominaisuus, vaan se on moniulotteinen, elävä käsite. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat eläimen saama ravinto ja vesi, terveys, olosuhteet, käyttäytymistarpeet, jalostus ja eläimen hoitaja. Neuvottelukunnassa tarkastellaan eläinten hyvinvointia Farm Animal Welfare Councilin määrittelemän viiden vapauden avulla. Neuvottelukunta suosittelee eurooppalaisen Welfare Quality® tutkimushankkeen <http://www.welfarequality.net/everyone> mittariston käyttöönottoa eläinten hyvinvoinnin arvioinnissa.”

Määritelmää täsmennettiin 13.3.2012 seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen seuraavaan muotoon: ”Hyvinvointi on eläimen kokemus sen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Käsitteellä eläimen hyvinvointi kuvataan eläimen vointia, joka voi vaihdella hyvästä huonoon. Eläimen hyvinvointiin vaikuttavat sen mahdollisuudet sopeutua ympäristön tapahtumiin ja olosuhteisiin. Jos sopeutuminen ei onnistu, tai aiheuttaa eläimelle jatkuvaa tai voimakasta stressiä, rasitusta tai patologisia muutoksia, eläimen hyvinvointi heikkenee. Eläinten hyvinvointiin voidaan vaikuttaa pito-olosuhteilla, hoidolla, käsittelyllä ja eläinjalostuksella.”

Eläinsuojelulain kokonaisuudistus on ollut neuvottelukunnassa keskeisesti esillä. Eviran muistiossa 3.6.2010 esiin nostetut muutostarpeet on neuvottelukunnassa todettu tärkeiksi ja niihin liittynyt vilkas keskustelu neuvottelukunnassa on ollut omiaan selkeyttämään ja avartamaan eri osapuolten näkemyksiä. Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat selvittäneet neuvottelukunnalle valmistelutyön etenemistä useissa kokouksissa. Neuvottelukunta päätti esittää varapuheenjohtaja Pirjo Kortensniemen nimittämistä eläinsuojelulain uudistamisen työryhmään. Näin tapahtuikin lokakuussa 2012.

Maa- ja metsätalousministeriö lähetti neuvottelukunnalle vastattavaksi laajan ns. sidosryhmäkyselyn eläinsuojelulainsäädännön kokonaisuudistuksesta. Neuvottelukunta laati lainvalmistelun tarpeisiin vastauksensa kolmen kokouskerran tuloksena keväällä 2012.

Neuvottelukunta on käsitellyt voimassa olevan **eläinsuojelusäädösten soveltamista ja tulkintaa** sekä aiheesta väitelleen VTT Birgitta Wahlbergin alustuksen jälkeen että muissa kokouksissaan. Voimassa oleva eläinsuojelulaki todettiin vanhuudestaan huolimatta monilta osin hyväksi, mutta alempien säädösten yksityiskohdat ja niiden tulkinnat ja soveltamisen epäyhtenäisyys kentällä ovat johtaneet nykyiseen, kritiikkiä aiheuttavaan tilanteeseen.

Neuvottelukunta käsitteli useassa kokouksessa muutosehdotuksia **sikojen suojelua käsittelevään asetukseen**. Myös asetusmuutoksen taloudellisia vaikutuksia on tarkasteltu MTT:n taloustutkimuksen (Jarkko Niemi ja Timo Karhula) tekemän selvityksen pohjalta. Valtioneuvosto antoi 15.11.2012 uuden asetuksen sikojen suojelusta. Asetus lisää emakoiden ja ensikoiden sekä vieroitettujen porsaiden, lihasikojen ja kasvatussikojen ryhmäkarsinoiden pinta-alavaatimuksia, kieltää perinteisten kokoritolalattioiden käyttämisen, määrittelee sairaskarsinoiden vähimmäispinta-alan ja edellyttää myös pesäntekomateriaalin antamista porsivalle emakolle ja ensikolle lannanpoistojärjestelmästä riippumatta.

Kotieläintuotteita jalostavan teollisuuden toimenpiteistä ja Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:n ja siihen liittyvien Sikava- ja Naseva-ohjelmien **terveydenhuoltotyöstä** ja sen hyvinvointiohjeistuksesta on neuvottelukuntaa informoitu ja aihetta käsitelty useissa kokouksissa (mm. http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/newfolder/5uwJETIjv/LIITE_3_hyvinvoinnin_tuotantotapaohjeissa_tilannekatsaus_PK.pdf). Tuottajien ja eläinlääkäreiden koulutus on ollut vuosina 2011 ja 2012 poikkeuksellisen laajaa.

Kokouksessaan 17.5.2010 neuvottelukunta laati luettelon **eläinten hyvinvointitutkimuksen** tarpeista ([Hyvinvoinnin tutkimustarpeet](#)). Luettelo lähetettiin maa- ja metsätalousministeriölle käytettäväksi tutkimusrahoituksen ohjaukseen. Osa luettelossa mainituista aiheista on jo tutkimuksen kohteena.

Neuvottelukunta kokosi vuonna 2010 tietoja eri organisaatioiden järjestämästä **eläinten hyvinvointikoulutuksesta** ([Eläinten hyvinvointikoulutuksia](#)). Koulutusta annetaan varsin runsaasti kotieläintuotannon eri ammattilaisille, mutta kansalaisten, erityisesti peruskoululaisten, koulutus on vähäistä ja kansalaisille suunnattu informaatio asenteellista. Neuvottelukunta osoitti 15.4.2011 Opetushallituksen pääjohtajalle kirjelmän asiasta ([Kannanotto eläinten hyvinvoinnin opetukseen kouluissa](#)). Kun neuvottelukunta ei saanut Opetushallitukselta mitenkäänlaista vastausta kirjeeseen, kannanotto lähetettiin uudestaan yhdessä seura- ja harrastuseläinten neuvottelukunnan kanssa vuoden 2012 lopulla.

Päivittäistavarakaupan näkemyksiä eläinten hyvinvointiin kuultiin Ilkka Niemisen raportoidessa Päivittäiskauppayhdistyksen 15.4.2010 järjestämästä **GlobalGAP** (Good Agricultural Practise)-seminaarista. Kauppa haluaa GG:n avulla varmistua tuotteiden vastuullisesta tuotantotavasta ja tiettyjen kriteerien noudattamisesta. GG on sertifioitu ja auditoitu tuotantotapaohjeisto. Kriteeristön kehittäminen on saanut alkunsa hedelmä – ja vihannespuolelta jäämäongelmien poistamiseksi.

Kotieläintuotannossa GG ei ole vielä kattavasti käytössä. Eläinten hyvinvoinnin osalta kaupan näkemys on, että:

- oikea kuluttajaviestintä on keskeistä
- on tuotava selkeästi esille, mitkä ovat vastuullisen tuotannon kriteerit, ja miten laatu varmistetaan. Lisätietoa löytyy www.globalgap.com.

Eläintuotteiden hyvinvointimerkintöjen keskusteluun liittyen neuvottelukunta sai selvityksen toim. joht. Antti Lauslahden johtamasta lihatuotannon vastuullisuushankkeesta. Suunnittelun kohteena on kansallinen sianlihantuotannon laatujärjestelmä, jossa toteutuessaan ensimmäiset käyttöön otettavat kriteerit olisivat tuoteturvallisuus ja eläinten hyvinvointi. Sikojen hyvinvointikriteerit tulevat SIKAVA järjestelmästä.

Neuvottelukunta kuuli toim.joht. Tuula Dahlmanin selvityksen Suomen Turkiseläinten Kasvattajien Liiton sertifiointijärjestelmästä ja suunnitelmista ottaa hyvinvointikriteereitä osaksi sertifiointijärjestelmää. Samoin neuvottelukunta keskusteli viljeltyjen kalojen hyvinvoinnista Suomessa Eviran asiantuntijaeläinlääkäri Pia Venneströmin alustuksen pohjalta. ELL Eija Kaukonen HK Agri Oy:stä puolestaan selosti neuvottelukunnalle broilereiden jalostusta ja tuotantoketjua Suomessa. Näidenkin tuotantomuotojen hyvinvointikysymyksiä tullaan varmasti käsittelemään seuraavan neuvottelukunnan kokouksissa.

Neuvottelukunta julkisti 24.5.2011 seuraavan kannanoton **vasikoiden nupoutuksesta**: ”Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on käsitellyt vasikoiden nupoutuksen eli sarvenaiheiden polton vaikutuksia vasikoiden hyvinvointiin. Neuvottelukunta suosittelee, että vasikoiden nupoutus tehdään rauhoituksessa ja paikallispuudutuksessa, ja että toimenpiteestä aiheutuvaa pitempikestoista kipua hoidetaan tulehduskipulääkkeellä.”

Neuvottelukunta ilmoitti 30.9.2011 kantansa eräisiin nautojen hyvinvointia koskeviin asioihin:

Parsinavetat. Neuvottelukunta katsoo, että uusia lypsykarjan parsinavetoita ei tulisi suunnitella ja toteuttaa, eikä niiden rakentamista tukea. Vanhojen parsinavetoiden kunnostamista paremmiksi eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta tulisi tukea.

Karsinoiden ritilälattiat. Neuvottelukunta suosittelee, ettei vasikoita kasvatettaisi kokoritilälattiaisissa karsinoissa. Neuvottelukunta toivoo, että erilaisin toimin edistettäisiin lihanautojen kasvatusta hyvin kuivitetuissa kylmäkasvattamoissa lämpimien ritilälattiaisten kasvattamojen sijaan. Ritilälattiaisiin karsinoihin neuvottelukunta suosittelee kumilla päällystettyjä rakolattiapalkkeja.

Belgian sininen. Neuvottelukunta ottaa kielteisen kannan belgian sininen - nautarodun eläinaineksen tuontiin Suomeen. Rodulle on tyypillistä pakaralihaksen niin sanottu kaksoislihas, mikä vaikeuttaa paitsi normaalia poikimista niin myös eläinten liikkumista. Normaali poikiminen on riski poikivan lehmän ja syntyvän vasikan hyvinvoinnille, joten vasikat syntyvät keisarinleikkauksella. Suomen teurastamot ovat ottaneet rodun eläinaineksen tuontiin Suomeen kielteisen kannan.

Teurastamot kieltäytyvät teurastamasta ja välittämästä puhtaita belgian sininen - rodun nautoja tai belgian sininen -rodun risteytseläimiä. Suomen Eläinlääkäriliitto vastustaa myös belgian sininen -nautarodun tuontia Suomeen.

EU:n komissio kokosi luonnoksen EU:n yhteiseksi kannaksi **sikojen kastrointiin**. Eurooppalaisten maanviljelijöiden, lihateollisuuden, vähittäiskauppioiden, tutkijoiden, eläinlääkäreiden ja eläinsuojelujärjestöjen edustajat hyväksyivät 15. joulukuuta 2010 eurooppalaisen julistuksen sikojen kirurgisen kastroation vaihtoehtoista, jossa he sitoutuivat vapaaehtoisesti luopumaan sikojen kirurgisesta kastroinnista Euroopassa 1. tammikuuta 2018 mennessä. Lisäksi sovittiin, että 1. tammikuuta 2012 alkaen sikojen kirurginen kastroatio on suoritettava menetelmillä, joissa eläimelle annetaan pitkävaikutteisia kipulääkkeitä ja/tai toimenpide suoritetaan paikallispuudutuksessa tai rauhoituksessa.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on kokouksessaan käsitellyt eurooppalaista julistusta sikojen kirurgisen kastroation vaihtoehtoista. Neuvottelukunta puoltaa julistuksen tavoitteita ja painottaa, että lopullisena tavoitteena tulee olla sikojen kirurgisesta kastroatiosta luopuminen.

Kotieläintuotantoon liittyvät taloudelliset vaikeudet ja muut sen kohtaamat haasteet ovat johtaneet joidenkin **tuottajien uupumiseen**, minkä seurauksena myös tilan eläinten hyvinvointi on voinut vakavasti järkkäytyä. Neuvottelukunta julkisti 13.3.2012 seuraavan kannanoton:

”Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on huolissaan tuotantoeläimiä hoitavien henkilöiden uupumisesta. Ihmisen terveydentila voi joskus heikentyä nopeasti ja ennalta arvaamattomasti. Eläimiä hoitavien henkilöiden kohdalla uupumisen tunnistaminen ajoissa on erityisen tärkeää, jotta vältytään eläinten hoidon ja sitä kautta eläinten hyvinvoinnin laiminlyönneiltä. Neuvottelukunta korostaa yhteisvastuullisuutta eläinten hoidossa. Hoitajan uupumisongelman esille ottaminen on yhteisvastuuta ja auttamista. Ongelmaan tulee puuttua ajoissa.”

Käsitellessään Euroopan komission tiedonantoa **eläinten suojelua ja hyvinvointia koskevasta Euroopan unionin strategiasta vuosille 2012–2015** neuvottelukunta totesi, että EU:n eläinten hyvinvointistrategian toimet eivät suomalaisittain vaikuta vierailta. Ennemminkin meillä on jo jonkun aikaa toteutettu monia strategiassa mainittuja toimia.

(http://www.mmm.fi/attachments/elaimet/tuotantoelainten_hyvinvoinnin_neuvottelukunta/6BKO8kVrX/LIITE_PK4_EUn_elainten_hyvinvointistrategia_ja_elinkeinon_toimet.pdf)

Neuvottelukunta esitti toivomuksen, että Suomessa eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi tehty ja tehtävä työ näkyisi paremmin kansainvälisesti. Eri osapuolten yhteistyö on sujunut hyvin ja muun muassa eläinten hyvinvointia koskeva koulutus on ollut laajaa sekä viranomaisten ja poliittisten päättäjien aktiivisuus merkittävää.

Eläinten hyvinvointitietoa on kerätty meillä runsaasti. Suomalaisen kotieläintuotanto-ketjun osapuolten – tuottajista elintarviketeollisuuteen ja viranomaisiin - toimenpiteet olisi hyvä kuvata ja esittää kansainvälisissä julkaisusarjoissa ja kongresseissa. Suomalaisen toiminnan tunnetuksi tekeminen lisää mahdollisuuksiamme vaikuttaa tuleviin kansainvälisiin säädöksiin ja edistää myös kotieläintuotteidemme tunnettavuutta. Kansalaisten eläinten hyvinvointitiedon lisääminen koettiin neuvottelukunnassa tärkeäksi ja vahvistettavaksi asiaksi ja siihen tulisi myös varata resursseja.

Neuvottelukunta toivoi lisäksi, että seuraavan EU:n eläinten hyvinvointistrategian valmistelussa Suomi nostaa esiin ne yksittäiset eläinlajit, joille ei vielä ole olemassa EU tason säädöksiä.

Neuvottelukunta käsitteli myös maamme nykyisen hallituksen **hallitusohjelmassa** mainittuja eläinten hyvinvointiin liittyviä asioita. Käydyn keskustelun tuloksena neuvottelukunta piti tärkeänä, että

- eläinsuojeluvalvonnan riskiperusteisuutta edistetään edelleen ja että riskiperusteisuuteen luodaan hyvät työvälineet sekä valtakunnan- että paikallistasolla.

- kansallisen eläintuotteiden laatujärjestelmän kehitystyön tulee jatkua.

Eläintuotteiden laatujärjestelmä on välttämätön askel siihen, että päästään moniportaiseen eläinten hyvinvointilaadun kuvaamiseen ja sitä kautta lisätään kuluttajan mahdollisuutta valita tuotteita eläinten hyvinvoinnin perusteella. Olisi hyvä päästä eroon ajatuksesta, että laatuportaiden myötä osa tuotantoa näivettyy tai saa huonon tuotteen leiman. Neuvottelukunta toivoo, että eläintuotteissa kuluttajille saadaan enemmän valinnanmahdollisuuksia eläinten hyvinvoinnin suhteen. Yhteistyö kaikkien sidosryhmien kanssa on äärimmäisen tärkeää, jotta eläinten hyvinvoinnin laatujärjestelmä saadaan aikaan:

- julkisten elintarvikehankintojen perusteisiin tulee saada tuotantoeläinten hyvinvointia painottavia tekijöitä; tuotantoeläinten hyvinvoinnin tulisi olla yksi julkisten hankintojen kriteeri.

- myös pienet toimijat tulee saada mukaan eläinten hyvinvointia painottavassa elintarvikkeiden tuotannossa, jotta kuluttajille saadaan lisää vaihtoehtoja.

- peruskoulussa eläinten pitoa ja eläinten hyvinvointia eläimen syntymästä kuolemaan saakka koskevat asiat tulee ottaa nykyistä enemmän esille. Opettajien (kuten biologian-, filosofian-, elämäntutkimuksen-, kotitalouden- ja yhteiskuntaopin opettajien) koulutus on tässä avainasemassa. Opettajien eläintiedot tulee saattaa ajan tasalle. Eläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnat voivat edistää asiaa yhdessä, sillä asia koskee niin tuotanto- kuin seura- ja harrastuseläimiä.

Neuvottelukunnan evästyksiä seuraavalle neuvottelukunnalle

Eläinsuojelulain uudistustyön tiivis seuraaminen ja kommentointi on myös tulevan neuvottelukunnan asia.

Eläintuotannon talouden vaikutusta eläinten hyvinvointiin toivotaan käsiteltävän tulevassa neuvottelukunnassa. Esimerkiksi tulisi pohtia, kuinka eläintuottajia voisi taloudellisesti kannustaa eläinten hyvinvoinnin parantamiseen.

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta toivoo, että myös tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta käsittelee eläinten asemaa ja arvoa yhteiskunnassa. Molemmat neuvottelukunnan voisivat pohtia asiaa yhdessä ja mahdollisesti tehdä asiasta yhteisen kannanoton.

Tulevan neuvottelukunnan käsittelyyn päätynevät lisäksi eläinten hyvinvoinnin määritelmän edelleen selkeyttäminen ja toinen kansallinen eläinten hyvinvointiraportti. Vähemmän tunnettujen ja lukumääräisesti vähäisempien tuotantoeläinten hyvinvointia toivotaan pohdittavan, esimerkkeinä alpakat, laamat, villisiat ja strutsit. Hevosen rooli tuotantoeläimenä toivotaan myös esityslistalle tulevassa neuvottelukunnassa.

Neuvottelukunta pitää suotavana, että neuvottelukunnan kannanotoista ja pöytäkirjakirjauksista kerrotaisiin aktiivisemmin ja laajemmin kansalaisille. Pöytäkirjoista löytyy myös hyvin perusteltuja neuvottelukunnan mielipiteitä, joille soisi laajemman näkyvyyden.

Puheenjohtajan johtopäätös neuvottelukunnan työstä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on toteuttanut valtioneuvoston antamia tehtäviä hyvin ja onnistunut jossain määrin tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehittämisessä sekä erityisesti toimijoiden välisen yhteistyön edistämässä. Neuvottelukunnan kokousten ilmapiiri on ollut aktiivisen myönteinen ja erilaisten näkemysten esiintuonti avointa ja keskustelu rakentavaa. Neuvottelukunta on edustanut erittäin korkeaa asiantuntemusta tuotantoeläinten hyvinvoinnin tieteellisestä taustasta, eläinten pidon käytännöistä ja niihin liittyvistä kotieläintuotannon taloudellisista reunaehdoista. Eläintenpitoon liittyvät eettiset näkemykset on tuotu esiin kiihkottomasti ja sovittelevasti. Tehtäväni nyt päättyessä lausun lämpimät ja kunnoittavat kiitokseni yhteistyöstä neuvottelukunnan jäsenille ja maa- ja metsätalousministeriön virkamiehille.

Hannu Saloniemi
neuvottelukunnan puheenjohtaja